

Զ. ԱՅԵՄՅԱՆ

✓

ԱՅՐԻԵԼԱՐԱ

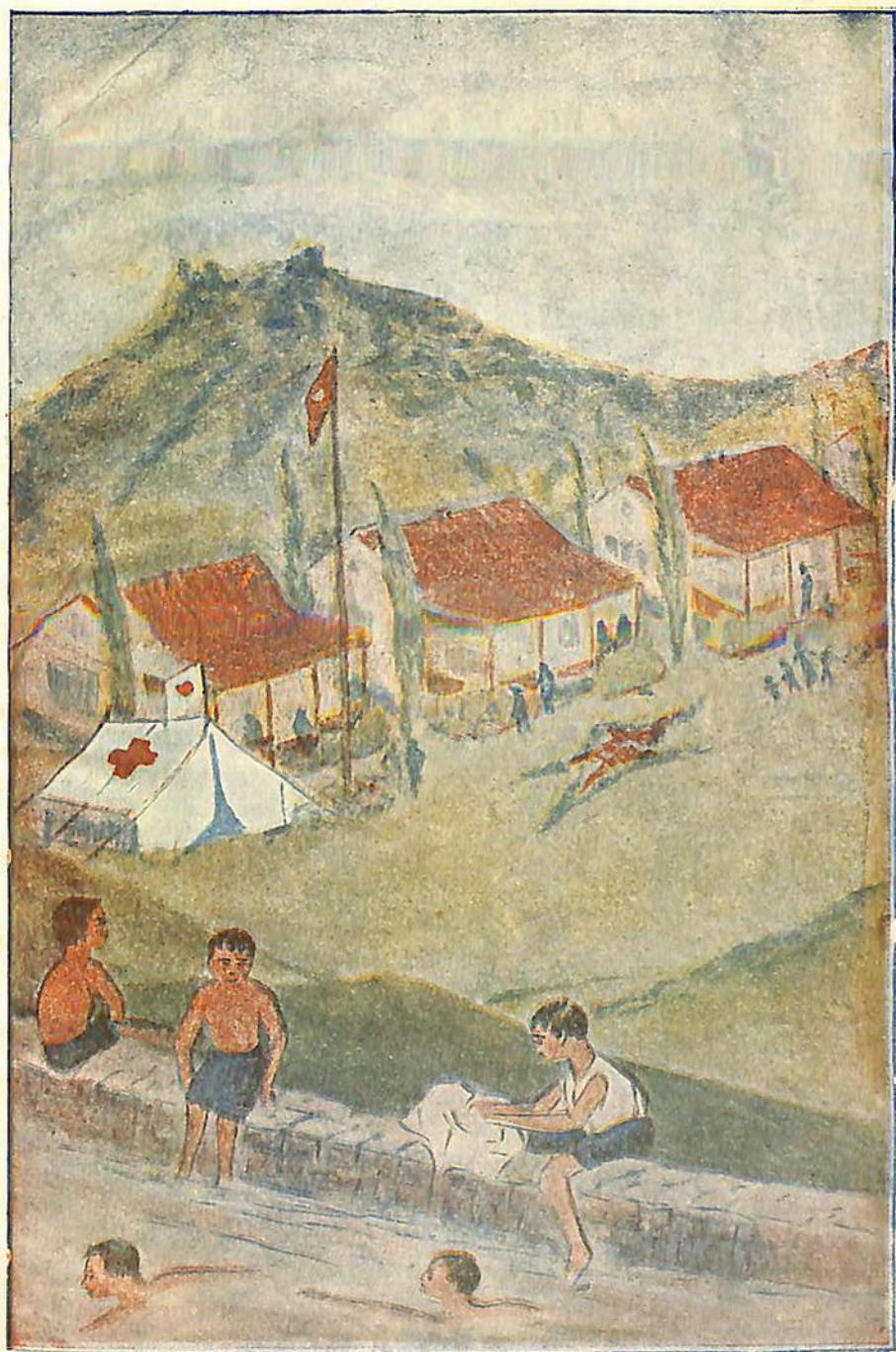
ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱՐԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հ. Ա. Խ. Հ. ՊԵՏԵՐԱՆ 1936

КНИГА ДОЛЖНА БЫТЬ
ВОЗВРАЩЕНА НЕ ПОЗДН
УКАЗАННОГО ЗДЕСЬ СРОКА

Исполн. пред. выдаст _____ тах. 32

491.99-81

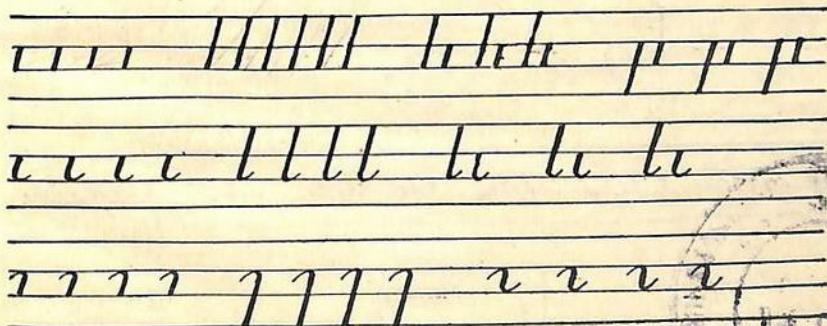
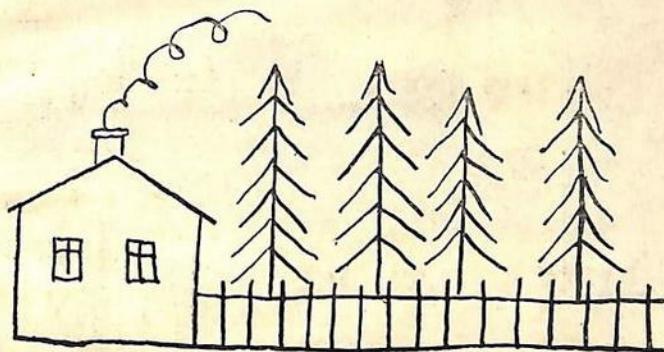
U-50

ԱՐԴԻՇԱԾ Հ 1981 թ.

Ա
13208
π

5/4/84

շ մ ն

շ մ ն

շ մ ն մ ն ն ւ լ ւ ն շ մ ն

շ մ ն

ն մ լ

ն մ լ

մ լ

մ

2

աղովն ս

ս լ ո ւ

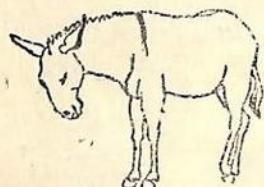
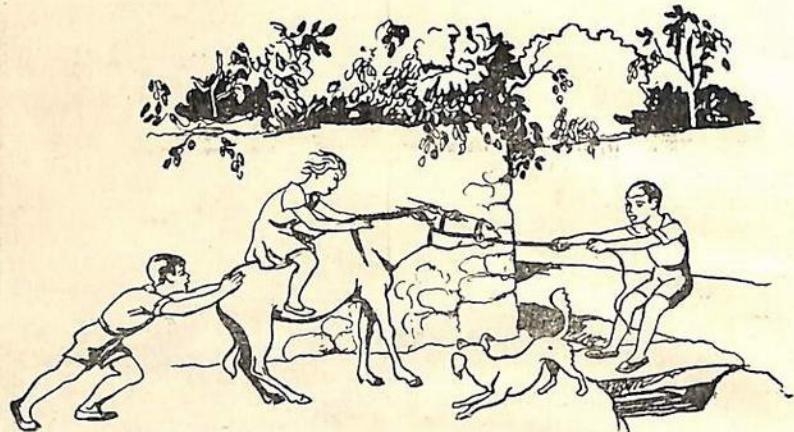
ս ս ս ս լ ո ւ

ս լ ո ւ ա ղ ո վ ն ս ն ո ւ յ ա ն ո ւ յ

շուն
աշուն

նուշ
անուշ

ուշ
նուշ

କିରି କି

କି ରି

କିରି ମୁ ଗମନ

ଗମନ ମୁ କିରି

କି ଲି କି କିରି କି ଗମନ କି

ଅନ୍ତର୍ଗତ
ନୀତିର କାଳ

ଅଗମତିନ କାଳ
ଅନ୍ତର୍ଗତ କାଳ

nay li

Uhlium nay li
 ī ī um um
 um um ū ū ū
 nay li Uhlium

ū Uhlium Uhlium nay li
 nay li Uhlium

ყოინ ყ

ყ ո ն ՚

ყոიն ե

ყ ո ր ყ զոյն, զոյն ե

տ ո ւ տ ո տ ո տոյն ե

Տոյն ե, եշ ե, շոյն ե
Ուշ աշոյն ե

շոյն

աշն

տոյն

տան

տան

տատ

Հուշան դափ,
 Աննան դանեն ե
 Մանեն ե, Անոշ,
 Աննան դանեն ե

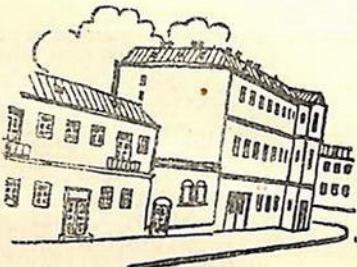
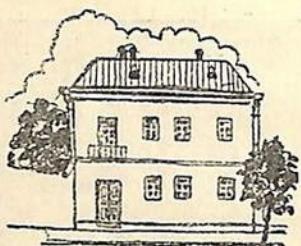
Դ Շ Լ Լ Շ Շ Շ Հ Ո Ւ Շ Ա Ն

տատ
շտ

շտ
պւտ

շուտ ե
ուշ ե

Աննա
Աննան

բռւն

բնելը

բ ն ե լ ը

r

Դիրա, ո՞ր:

Առնեն:

Դիրան, ո՞ր:

Առնեն:

Հուշան, ո՞ր:

Առնեն:

p r r p բնելը, բնելը

Դիրա, ո՞ր: Առնեն:

ուր
տուր

տուր
տար

տար
տատ

r
r

կարու

կ ա ր ո ւ

կ ա տ ո ւ ն ո ւ Ա ն ն ա ն

— Արա, կատուն մւր եք

— Տանն եք

— Աննան մւր եք

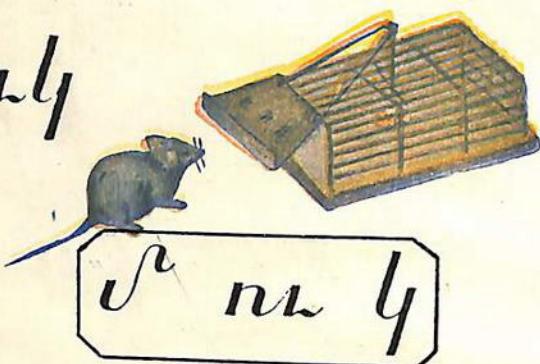
— Տանն եք

կատուն ու Աննան տանն ենք

Կ ա ր ո ւ Կ ա ր ո ւ Կ ա ր ո ւ Կ ա ր ո ւ Կ ա ր ո ւ կարու:

Մուկ

Մ

Մ ո ւ կ

Մուկ ու կարռ

կարռ ու մուկ

Մ Մ Մուկ, Մ Մ Մուկ:

Կար շատ մուկ,
կար մեկ կատու:
Կա մեկ մուկ,
կա մեկ կատու:

Մուկ ու կայռու

Եմման մուկն է,

Կայռն կայռուն :

— Եմման, կայռուն, կայռուն,
շուր արս, շուր

Մ ո ւ լ ո ւ մ ո ւ մ ուկ : մուկ

ե ե լ ի լ ի եմման, եմման :

Արան մուկն է, Եմման կատուն :

սար

ս

ս ս ս ր

- Ասր եմ՝ նկարույ,
տես, Ասրեն, - ասում ե
եմնան:

- Ալես, սա սար ե,
սա դուն ե, սա զոն ե:

ս ս սար ս ս Ասրեն

սս

սար

սար

սեր

սեր

կեր

Սըս

Սըսամ

Նն, Նն նն

n

Ասրո, Նն

Կարո, Նն

Ասրոն ասում է - Նն, Նն:

Ասրոն, Ասրոն ու Կարոն

Ասր շորելու մասին: n . n

Ասր

Հար

Կարո

Մարո

Հար

որ

Մարո

Մարո

l n p l n p

Լենան արտ ե նկարել
Արտում լոր կա:
Լենան նկարել ե ու ներկել:
Նա շատ ե նկարում.
Ուլ ե նկարել,
Եղ ել, մուկ ել:
Նկարում ե ու տանում տուն:

l l l l n p, l n p, n l n p
l l l l Լենան նկարում ե

Հ 13208
Հ 13208

j k u

j k u

j

*jku կարոն եմ,
jku նոր եմ յեկել:*

— *Տես, կարո, սա լենան ե, սա ել Մարոն ե:
լենան ու Մարոն կար են անում:
կարոն նայում ետ:*
— *Մարո, տուր յես ել կարեմ,—ասում ե նա:*

— *jku կարոն եմ:*

*ես
յես*

*յես
տես*

*տես
կես*

*ուշ
լու*

իլիկ

ի

ի լիկ

այ, իւր պատի իլիկն եւ:

Ճատին իլիկ ունի:
Շուշիկ, արի տես:

ի լ ի կ ի հ ի կ ի լ ի կ, ի լ ի կ:

ի լ ի կ ի հ ի կ ի լ ի կ, ու լ ի կ, այ:

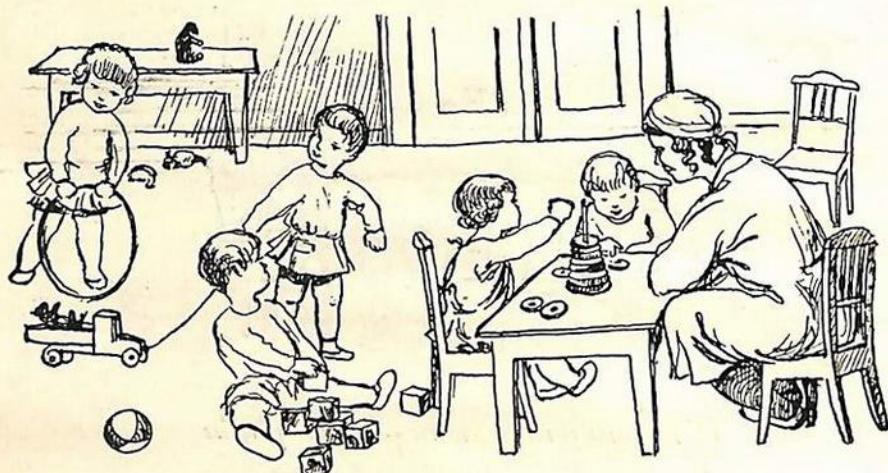

Մանարան մանարան
իլիկներ իլիկներ

Շատ են: Շուտ են մանում:
Տես, մի կին, յերկու կին, այս իմ մայրն եւ:
Արի, նունիկ, արի տես:
Արի, արի, Ոնիկ, տես:

Ա Ա Նունիկ, Ո Ո Ոնիկ:

- Մամա, մւր:
- Մանարան
- Իսկ Լենան մւր:
- Մսուր:

Յերան, տես, Լենան, Եմման, Կիման ու Ալին
տուն են շինում:

Իսկ Մարտն ասում ե.

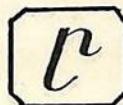
— Նո՞նո ո, Կարս:

Յ Յ Յ Յ յըրան, պես,
յէրան մար և յէկէլ:

Ընկեր

մանուշը

Ը ն կ ե ր

Յես շատ եմ սիրում ընկեր Մանուշին:
Յես ամեն որ ասում եմ նրան.
—Ընկեր Մանուշ, արի մեր տուն: Մեր տունը
մոտ ե:

Ը ն կ ե ր ընկեր մանուշը

Ը ն կ ե ր մանուշ, արի:

Ընկեր | տուն | շուն | սար
իմ ընկերը | մեր տունը | նրա շունը | սարը

մաղ

η

մ ա ղ

Աղուն

Աղունը մաղիր:

Շողիկը մաղում ե աղունը:

Լուսիկը մաղում ե աղունը:

Դուկաս, աղունը դարդղ

մաղ

աղ

ող

տող

աղ

ող

տող

շող

p t̄l

p

p t̄ l

թամարը թաղկինակ է
կարուժ։ Ասրիկն ասում է.

- Թամար, թել ու ասեղ
ցուր, կցոր ցուր, յես
ել կարեն։

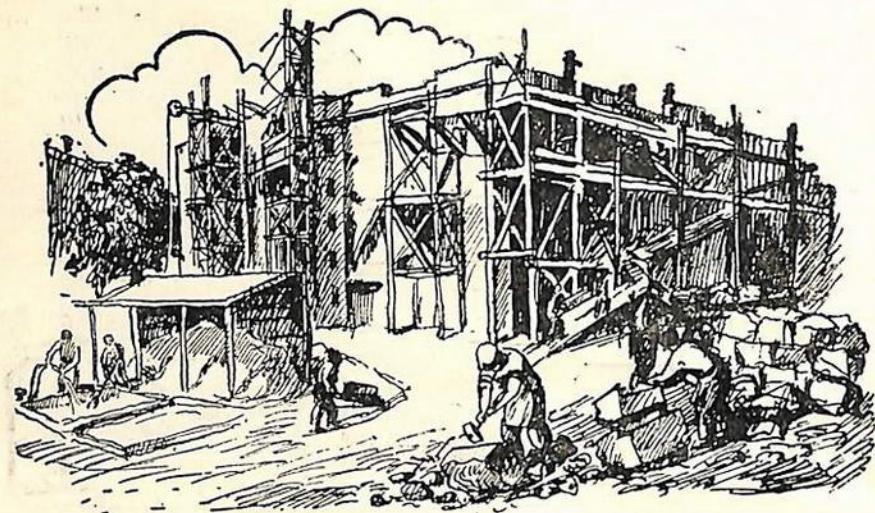
*p p p p թամարն ու
Ասրիկը կարուժ են։*

*կար
նկար*

*կարի
նկարի*

*ութ
թութ*

*թութ
թաթ*

փար

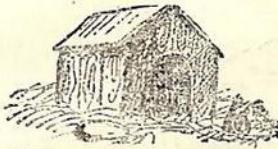
փ ա ր

Փար են տաշում քարտաշ Սաքոն ու շատերը:

Շինում են կինո, թատրոն, ուսումնարան, սիրուն տներ, մաքուր թաղեր:

Փ փ ք ք: Քարփաղ Ասփոն
Փար է գալում:

բուն

բ

բ

ու

ն

Մեր բոք բոքը

Մեր շան անունը Բոք ե:

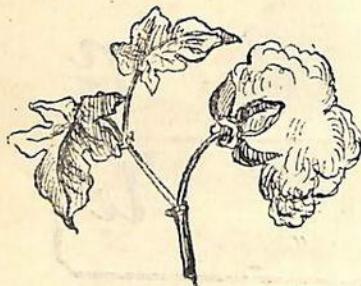
Նա շատ սիրուն շուն ե. մորթին կարմիր,
թաթերը շեկ: Բոքը մեր բակում բուն ունի:
Մենք ենք շինել. յես, Բաբկենը, Կիման ու Քնա-
րիկը:

Մեղք ե Բոքը, կմըսի:

բ բ բ բ բոքի բունը

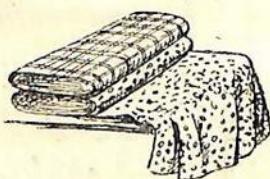
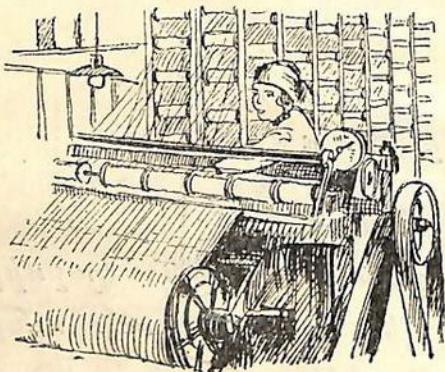
մենք ենք շինեկ:

Բամբակ

Մաքուր բամբակը տա-
նում են մանարան:
Բարակ թելեր են մա-
նում:

Կտորներ

Շորեր

Տեսակ տեսակ
կտորները բերում
են կարի արտել,
կարում են սիրուն
շորեր:

Դրոշակ

Դ ր ո ն զ ա կ

Տոն եւ Դանիելը դրոշակ ե շինում։ Սեղան
կարմիր սատղեր ե կտրում։

— Եղիկ, գանակը բեր, դրոշակի կոթը տա-
շեմ։

Ասում ե Դանիելը։

Դ Դ Դանիելը դրոշակ է շինում։

գիրք

գ ի ր ք

Յերեկո յեւ Գուրգինը գիրք ե կարդում։
Մարգոն գիր ե գրում։
Կատուն ել գտել ե Դանիելի գնդակը, գլու-
րում ե դես ու դեն։

գ ի ր ք Գուրգինը գիրք ե կարդում։

զանգ

զ ա ն գ

զ

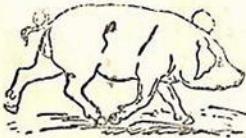
Զընդ-զընդ, զընդ-զընդ...
Յեկեք, յեկեք... շարքի կանդնեք, գնում
ենք զբուսան-քի...

— Մեկ-յերկու... Մեկ-յերկու...
Գույզ-զույզ գնում ենք:
Յես Զարելի գույզն եմ:

զ Զ Զարիկը Զարելի կույզն ենց

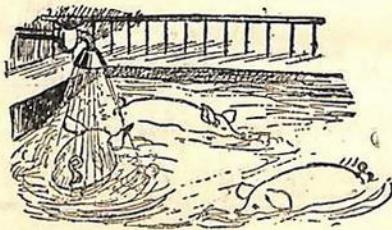
ինչ

ինչ

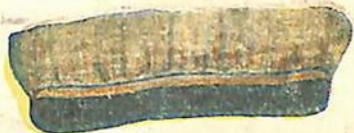
ինչ ն չ

ինչուր են ասում, թե
ինչը կեղք ե սիրում:
Դուք ցեսել եք մեր
ինչերին:
Մաժնո՞ր, զե՞ր...

Ինչ ինչ մեր ինչերը մաժնոր են:

Խոզը մեղ շատ ոգուտ եւ տալիս:
Նրա միսն ուտում ենք:

Խոզանակ

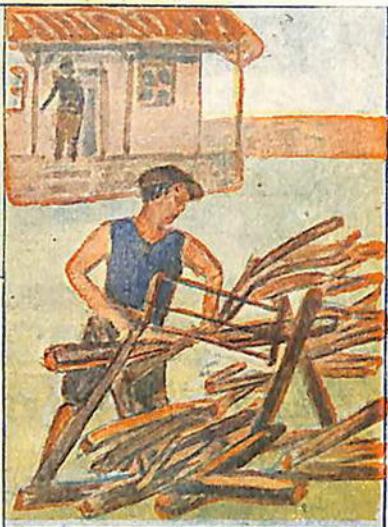
Խոզանակ

Խորենն ու Աշխենը
մաքրում են շորերը:

Ղազարն ատամի
խոզանակ ունի:

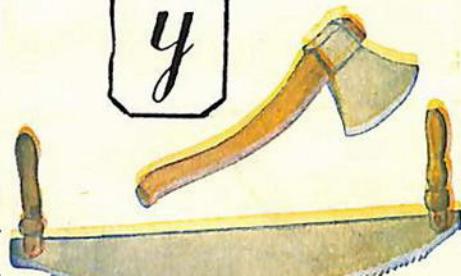
Խոզ խորենն ու դաշտը
խոզանակ ունի:

յախ

յ ա խ

յ

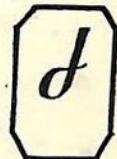
Ցուրտ եւ Զաքարը
մենակ ցախ եւ սղո-
ցում։ Ցոլակը տես-
նում, ասում եւ.

— Կաց, կաց, մենակ մի սղոցի։ Գնամ կա-
ցինն եւ բերեմ, միասին սղոցենք ու կտորենք
ցախը։

յ յ յ Կոլակն ու Զաքարը

յախ են սղոցում։

ԺԱՄԱԿՈՒՅ

ԺԱ ՄԱ ԿՈՒՅ

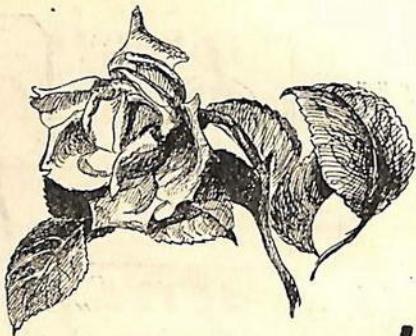
Ժամացույցը ցույց է տալիս ժամը ու թվը:
Ժիրայրը թեյր խմում,
Ժիր-ժիր գնում է ուսում-
նարան:

Ժամը 9-ին զանգը
տալիս են: Յերեխաները
գնում են դասի:

Ժամը մեկին բոլորը
տուն են գնում:

Ժ Ճ Ճ Ժ Ժիրայրը գուն է զնում:

Վ

Վ Վ

Վարդ

Վ ա ր դ

— Մայրիկ, տես, վարդը բացվել եւ վաղը
տանեմ ուսումնարան, — ասում ե վարսիկը:

Մյուս որը վարսիկը վարդը տարապ դա-
սարան:

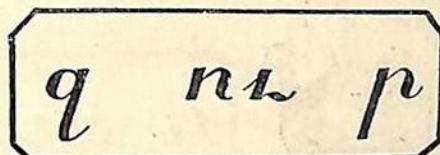
— Վարսիկ, տեսնեմ, տան... ասում ե Ժի-
րայրը:

— Տուր, վարսիկ, տեսնեմ, ելի կտամ, —
խնդրում ե Ցողիկը:

Վարսիկը վարդը տվեց ընկեր Մանուշին:

Վ Վ Վարսիկը վարդ ե բերել

զուր

— Զավիկ ջան, միքածակ ջուր տուր, —
խնդրում ե մայրիկը:

Փեր Զավիկն իսկույն վերցնում ե բա-
ժակն ու վազում ջրի:

q Զավիկը զուր և գուլիս
մայրիկին: q Զ Զ

իմ ջրաղացը

—Մերտան մոտով ջուր եր
վազում խոխոջելով: Ջրա-
ղաց եմ շինել տաշեղներից:

Զուրը զարկում ե,
անիվը շրջում ե:

Լավ ե, լավ: Զան, ջան:

հայ

h ա y

h

h h

— Ես ուր են կորել հավերը, — ասում ե
Հասմիկը:

— Զու, զու, զու, զու...

Հավերը վազելով գա-
լիս են, կուտն ուտում,
զուր խմում, ելի գնում
քուջուջ անելու:

Մենք ունենք հավեր,
կով ու հորթ:

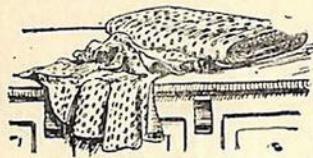

h h հասմիկենց հայերը

քուզուզ են անում:

Մենք հոկտեմբերիկ ենք,
 շաբ - շաբ ենք:
 Մենք յերգում ենք.
 Դեյ, զան Դոկտորներ,
 կարմիր ու հաղթող,
 Տեր մարտադ շարժերն
 ամուր են այսոր:
 Մենք կաշշանենք
 թեզ զան, հոկտեմբեր,
 յո զովքը կանենք
 կարմիր Դոկտորներ:

շիր

Շ

Շ Ի Ր

— Ինչ սիրուն չիթ ե, — ասաց մայրիկն ու
մտավ խանութիւն:

Աչիկն ու Վաչիկը նրա յետեվից, Զուչիկն
ել նրանց յետեվից:

Գնեցին չորս մետր չիթ, յոթը տետր, յերկու
գրիչ չիր:

Աչիկն ու Վաչիկն ուրախացել են, իսկ Զու-
չիկը կանգնել, նայում ե նրանդ աչքերին,
յերեվի ուզում ե ասել.

— Զի՞ լինի, մի բան ել

Զուչիկի համար գնեք:

Զ Զիր ու չամիչ լավ վաշիկին,
զիր ու զրիչ մեր նիշիկին:
մայրիկը յոթը տետր զնենց: յո

պ ա ս պ պ

պ ա ս

Պ ե տ ր ո ս պ ա ս պ ը

Պետրոս պապիկը պարտեզում բալենի յեր
տնկում։ Հարևան Հարությունը տեսավ ու ասաց։

— Այ պապի, ինչի՞դ ե պետք այդ բալենին։
Յերկար պետք ե սպասել պտղի։ Յեվ դու չես
ուտի վոչ մի բալ այդ բալենուց։

Պապիկը ժպտաց։

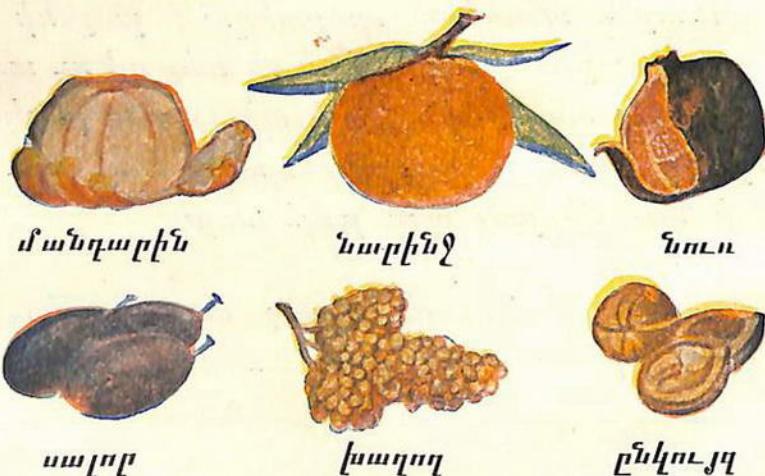
— Յես չեմ ուտի, ուրիշ ուտող շատ կլի-
նի, — ասաց նա։

պ պ Ա բ ե ր ո ս պ ա ս պ
բ ա լ ե ն ի յ ե ր տ ն կ ո ւ մ ։

~
n ...

Ո՞ւ... կառքը կանգ առավ:
 Ուռբիկը կառքից իջավ ու վազեց դեպի
 տուն:
 Դուռը բացեց մայրիկը.
 — Ուռբիկ ջան, դժւ յես:
 — Մամա ջան, քեռին ել ե յեկել. նուռ
 ենք բերել, ընկույզ, չիր, ել ինչ ասես:

մանդարին

նարինջ

նուռ

սալոր

խաղող

ընկույզ

n. Ա. Ուռբիկը կառուվ յեկամ:

Ժ

Ժ

Ժառ

Ժ ա ռ

Ծառերի տերեմսերը դեղնել, ընկել են:
— Պայծառ, սա ի՞նչ ծառ է:
— Դա լորենի յե, Ծովիկ:
Սա ել կանաչ յեղեվնի:
Ընկեր Մանուշ, տես,
ծառի վրա մի ծիտիկ
ծվծվում է ծիվ, ծիվ, ծիվ....

Կրերեվ = Կրերև և Հեվ

Լորենու տերև

Կաղնու տերև

Յեղինու տերև

Ծովիկը և Ախայծառը գրում՝ են
«Եպոսիր արև, բարե, բարե»:

Ծիւտիկ

Ծիւվ, ծիւվ, ծվծվան
ծիտիկն իջավ մեր դռան.
տվի հատիկ, տվի հաց—
կտցեց, թռավ ու գնաց:

Դւշ աշուն
Դեղնած դաշտերին
իզել եւ աշուն,
անպատճ կրկին
Ներկել եւ նախւշուն:

Յուրտ եւ Յերեխաները մտել են սենյակ,
Նկարում են:

Նկարի տակ գրում են իրենց անուն-ազ-
գանունը—

Տոնյան Արուսյակ,

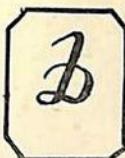
Չորյան Աչիկ,

Սարյան Պայծառ:

Դա Չորյան, Մոնյան, Ասրյան

Ֆանֆ

Ֆ ա ն ֆ

Յուրա ե

Ճանճերը կորել են, չկան:
Նրանք պահվել են ու քնել:
Գարնանն ելի դուրս կգան:
Զեն յերևում վո՛չ ճիճու, վո՛չ ճպուռ, վո՛չ
բղեղ:

Յուրա ե, բոլորը պահվել են:

Շատ թոշուններ յերամ-յերամ չվել են
դեպի հարավ, տաք յերկրներ:

Չվել են

Մնացել են

Ճիճունակը

Սարյակը

Ճնճղուկը

Կաչաղակը

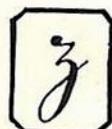
Ե ֆ ճիճու, ճպուռ ճանֆ

չռւ

չ ռւ

Ժամի 12-ն ե
Յերեխաները ձեռքերը լվացին:
Յեկան նախաճաշելու:

Մի բաժակ թեյ խմեցին,
ձու կերան, վերջում ել
խնձոր ստացան:
Խնձորի համար շատ ուրախացան:

Ուտելուց առաջ – ձեռքերդ լվա

մրգեր

տանձ

խնձոր

գեղձ

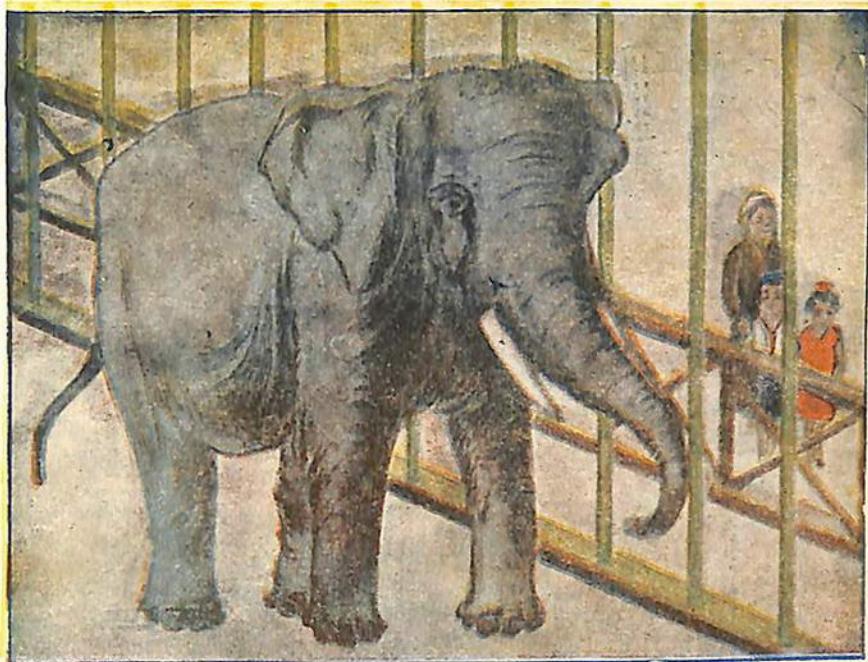

խաղող

ծիրան

զ զ զնեխկ, առ դեղձ կեր:

փիիη [փի ի ն] փ

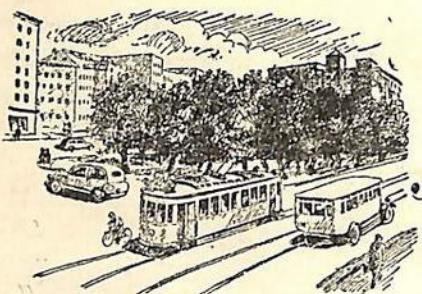
— Փայլակ, Փայլակ, արի, զնում ենք
գաղանանոց.— կանչում ե յեղբորը փոքրիկ
Արփիկը:

Մայրիկը, Փայլակն ու Արմիկը միասին
գնացին գաղանանոց:

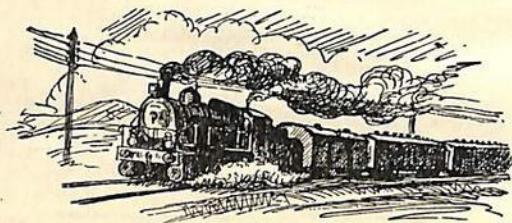
Այնտեղ կային մեծ-մեծ արջեր, չար
գայլեր, խորամանկ աղվեսներ, մի հսկա
փիղ և ոձեր:

Մայրիկը նրանց մասին շատ բան եր
պատմել Արփիկին ու Փայլակին:

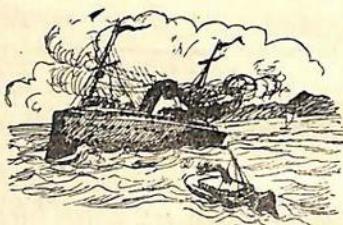
փի փի փայլակը փիիη քեսավ:

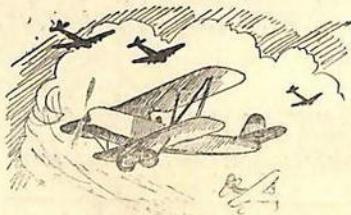
Փողոցով գնում են տրամվայ,
ավտոմոբիլ ավտոբուս:

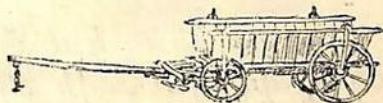
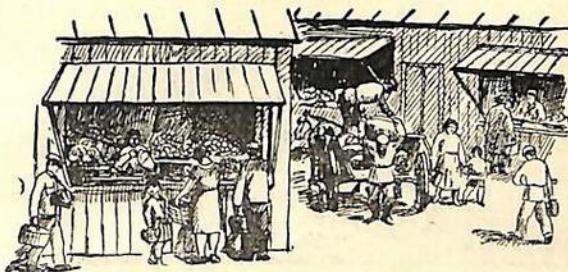
Գնացքով ավելի հեռու յեն գնում:

Ծովի յերեսին լողում են շոգենավերը:

Բարձր, բարձր, ողի մեջ թռչում են
սավառնակները:

Փուրգոն

Փուր գոն

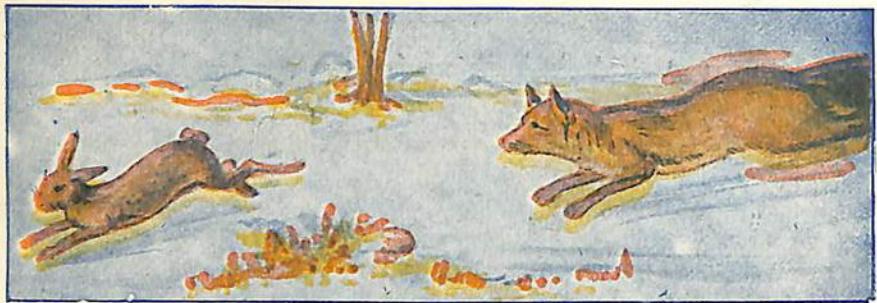
Փ

Ֆերմայի ֆուրգոնով շուկա յեն բերել կարտոֆիլ, կաղամթ, սոխ:

Գյուղից կոլեկտիվ տնտեսությունը բերել է յուղ, պանիր, կաթ, ձու: Բերել են նաև մրգեր՝ տանձ, խնձոր, դեղձ, ձմերուկ ու խաղող:

Այնքան մարդ կա շուկայում. Խոսում են, ծիծաղում:

Փփ ֆորսոն ու Ռաֆիկը յակել են
Եռկա խաղող գնելու:
Գյուղից շուկա յեն բերել յուղ: յու-

Աղվեսն ու նապաստակը

Յուրա ձմեռ եր: Քաղցած աղվեսը դուրս
յեկավ վորսի: Հավի միս եր ուզում, բայց
վախենում եր գյուղի չար շներից:

Ահա տեսավ—թփի տակ կուշ ե յեկել մի
նապաստակ:

Աղվեսը գեպի նա: Նապաստակը զգաց
թշնամուն, պճակ... փախավ:

Աղվեսն ել նրա յետեից:

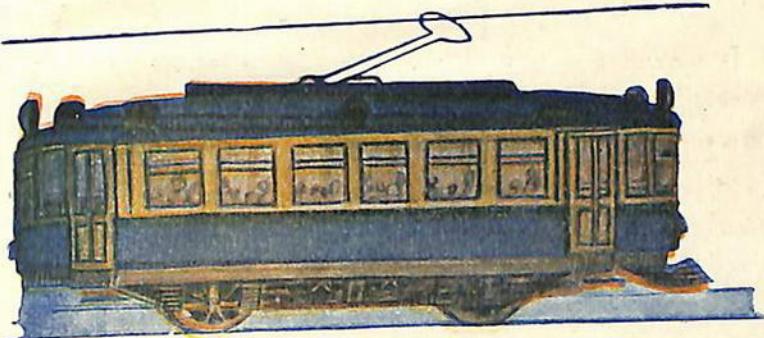
Ձմեռ

Ձյուն ու ցուրտ՝ յեկավ,
առու, գետ լոեց,
իր սպիտակ գորգը
ձմեռը փռեց:

Բոլոր 8 տարեկան յերեխաները խորհուրդների յերկրություն են գնում.

Վորը վոտքով,

Վորը տըամվայով,

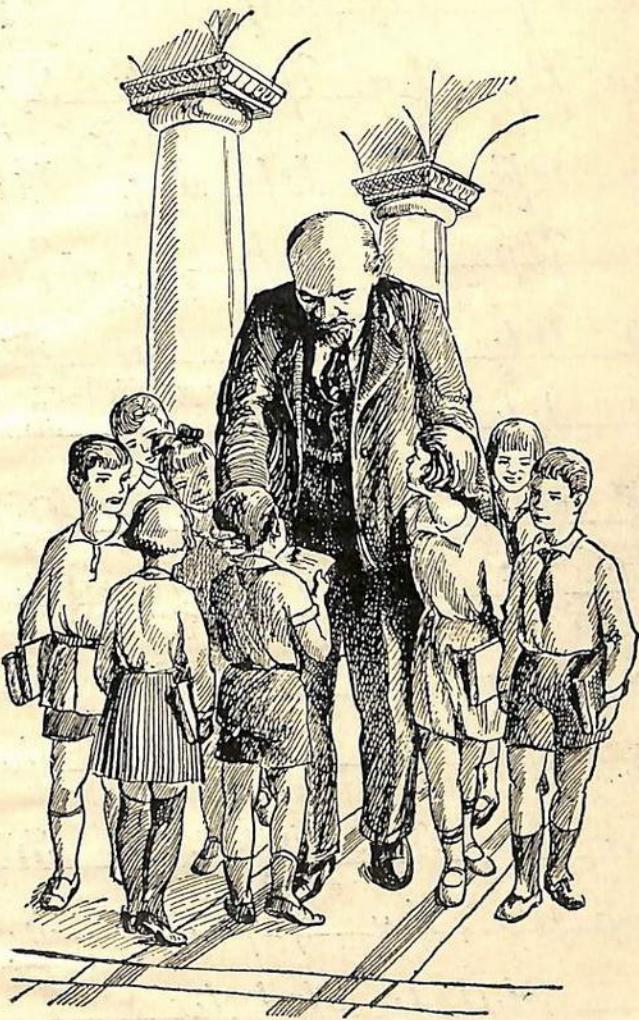

Վորը սահնակով:

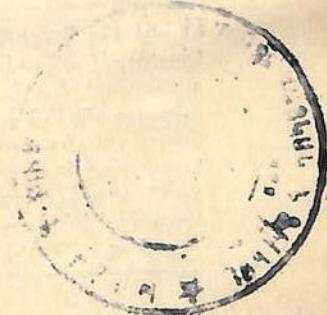
Մենք կարդում ենք արագ, սահուն,
Մենք գրում ենք մաքուր, սիրուն,
իսկ դժւք...

Մեր սիրելի Ստալինը:

Սովորիր,
սովորիր,
սովորիր...
ասել ե մեծ կենինը:

Ամա Բր Գդ Դդ Եե Զդ
 Ամա Բր Գգ Դդ Եե Զց
 Ըր Ծթ Ժժ Իի Լլ Խխ
 Քր Ցթ Ժժ Իի Լլ Խխ
 Շժ Կկ Հհ Զձ Դդ Ճճ
 Ժժ Կկ Հհ Զձ Դդ Ճճ
 Այ Յյ Նն Շշ Ոո Ոո
 Այ Յյ Նն Շշ Ոո Ոո
 Չչ Պպ Ջջ Ռռ Ու Վվ
 Չչ Ապ Ջջ Ռռ Ու Վվ
 Տար Ծր Յյ Փփ Քք Ֆֆ
 Մոր Ռր Կկ Կկ Րր Ֆֆ
Յել և Յել և

Խմբագիրներ յել Գոնավոր
 Եկաբեներ Մ. Ծուրին յանի: Սեվ Եկաբեներ՝ Տաճ. Խաչվածք յանի: Ձեռագիր Տաճեր՝ Հայկ Ավեսիսի յանի: Տեխ. ձեռավորումը յեվ պոտիգրաֆիական
 Խոկողուրյունը Մ. Եփրիկի: Գունավոր կլիենեներ պատրաստել է Ա. Լի զունով ք: Մրգարիչ Ս. Ենքաջյան: Գրաւառը յեվ եղ կապող Մ Մաստիրոսյան:
 Տպագրիչներ Ա. Բաբայան յեվ Վ. Հարությունյան: Կազմը Ա. Լաքոնյան յանի դեկաֆառուրյամբ: Տպագրական բոլոր աշխատանքները կատարվել են Պետական Յերեվանի տպարանում: Տպարանի դիրեկտոր Զ. Մարուխյան յանի: Գրավիլիսի
 լիազոր № A 1134: Հրատարակ. № 3842: Տիրած 10.000: Պատմեր 1033:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0012963

611

ԳԻՒՐ 4-50 թ.
ԿՈ. ԶՄՐ. 50 թ.

204.

A

13208

A 13208

Յ. ԱՋԵՄՅԱՆ
БУКВАРЬ

для первого класса
Гиз ССР Армении, Ереван, 1936.

Проб. 1940г.

Провер.